

ÇİFTÇİ MALLARININ KORUNMASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası : 4081
 Kabul Tarihi : 2/7/1941
 Yayımlandığı R. Gazete : Tarih: 10/7/1941 Sayı: 4856
 Yayımlandığı Düstur : Tertip: 3 Cilt: 22 Sayfa: 505

Madde 1 - Bu kanuna göre korunacak çiftçi malları aşağıda yazılıdır:

- I - Ekili, dikili veya kendiliğinden yetişen bütün nebatlarla Orman Kanununun sumulüne girmeyen ağaçlar ve ağaçlıklar,
- II - Ziraatte kullanılan veya ziraatle alakalı olan her nevi menkul ve gayrimenkul mallar,
- III - Su arkları, set ve bentlerle hendek, çit, duvar ve emsali manialar, tarla ve bahçe yolları.

Madde 2 - Bu kanunun hükümleri:

- I - Köy sınırları içinde,
- II - Şehir ve kasaba haricinde olup, belediye hududu içinde veya dışında bulunsun, zirai mahsulat istihsal edilmekte olan sahalarda tatbik olunur.

Madde 3 - Bu kanunda yazılı işlerden köylere taallük edenleri ihtiyar meclisi, ikinci maddenin ikinci fıkrasında yazılı sahalara ait olanları koruma meclisi tarafından ifa olunur. Her kaza ve vilayet merkezinde ayrıca bir murakabe heyeti de bulunur.

Madde 4 - Murakabe heyetiyle koruma meclisine aza seçilebilmek için belediye meclisine aza intihap edilebilmek hakkına malik olmak ve aynı zirai sahada ziraatle meşgul bulunmak şarttır. Su kadar ki, bunların belde sakini olup olmadıklarına bakılmaz. Köy Kanununun 30 uncu maddesi bu seçimlerde de caridir.

Koruma meclisi azaları ticaret ve sanayi ve ziraat odaları bulunan yerlerde bunların da istirakiyle toplanan belediye meclisi tarafından gizli rey ve dört sene müddetle intihap olunurlar. Her intihapta besî aslı, besî yedek aza olmak üzere on kişi seçilir. Aslı azalar arasında inhilal vukuunda yedek azadan en fazla rey alan bosalan yere geçer. Müsavî rey almış olanlar arasında kur'a çekilir.

Koruma meclisi azaları aralarından gizli rey ve bir reis ve bir reis vekili seçerler.

(Ek: 9/1/1952 - 5856/1. md.) Belediye meclislerinin her yenilenmesinde çiftçi mallarını koruma meclisi üyeleri ile murakabe heyeti üyeleri yukarıki bentte bildirilen usule göre yeniden seçilirler.

Madde 5 - Murakabe heyeti, vilayet merkezinde valinin idare mensupları arasından seçeceği bir zatin, kazalarda kaymakamın reisi altında, ziraat ve veteriner müdür veya memurları ile dördüncü madde hükümleri dairesinde intihap olunan bes azadan tesekkül eder. Kaymakamın bulunmadığı hallerde heyete ziraat veya veteriner müdür veya memuru, bunların da, bulunmaması halinde kaymakamın tensip edeceği aza reislik eder.

Madde 6 - Murakabe heyeti, koruma ve ihtiyar meclisleri mürettep aza adedinin ekseriyetiyle içtima ederler.

Kararlar, mevcudun ekseriyetiyle verilir. Reylerde müsavat halinde reisin bulunduğu taraf tercih olunur. Reis ve azalar kendilerinin veya Köy Kanununun 30 uncu maddesinde yazılı hisimlerinin alakalı oldukları işlerin müzakeresine istirak edemezler. Bu gibi hallerde veya hastalık yahut diğer mesru mazeretler dolayısıyla aza noksanı yüzünden içtima edemiyen heyet veya meclis yedek azalarla tamamlanır.

Madde 7 - Koruma ve ihtiyar meclislerinin, çiftçi mallarını koruma bakımından, vazife ve salahiyetleri şunlardır:

I - Koruma kadro ve bütçesini ve senelik koruma ücreti tarifelerini tesbit ve her iki hususu murakabe heyetinin tetkik ve tasdikına sevk etmek.

II - Koruculuk için Köy Kanununda yazılı hükümlere göre bekçilige ehil gördüklerini seçerek tayinlerini vali veya kaymakamın tasdikına arz etmek, bekçilerin adedlerini ve çalışma müddet ve şartlarını tesbit eylemek, vazife görecekları mintakaları ayırmak ve bunlara para veya mal olarak verilecek aylık veya yıllık kararlandırmak ve vazifelerini iyi görmeleri için lüzumlu tedbirleri almak, hayvanlar için müsterek çoban tutmak,

III - Suların mezruat ve yollara yapacağı tahribatı önlemek ve su arkları ve hendeklerle tarla ve bahçe yollarını tamir ettirmek ve bu yüzden doğacak masrafları bütçe harici olarak alakalılar arasında istifadeleri nispetinde taksim ve tahsil etmek (Alakalılardan fiilen çalışmak isteyenler çalışabilirler),

IV - Suların sivrisinek yetismesine müsait birikintiler yapmasına mani olmak ve bu maksat için açılan kanallar ve mecraları ve kurutulmuş olan toprakları muhafaza etmek,

V - Elli liraya kadar olan zarar ve ziyan işlerine 26 nci maddede yazılı hükümler dairesinde bakmak,

VI - Ondördüncü maddede gösterilen inzibat cezalarını vermek ve bu kanunda yazılı diğer vazifeleri görmek.

Madde 8 - Murakabe heyetinin vazife ve salahiyetleri şunlardır:

I - Koruma kadro ve bütçesini ve senelik koruma bedeli tarifelerini tasdik veya bunlarda lüzumlu gördüğü tadilleri icra etmek,

II - Mintakaları dahilindeki köylerden mali ve zirai durumları bir bekçiden ayrı olarak korucu tutmaga müsait olmayanlarını tayin etmek,

III - Koruma ve ihtiyar meclisi kararlarına bu kanun hükümleri dahilinde yapılan itirazları tetkik etmek,

IV - Koruma ve ihtiyar meclislerinin bu kanunda gösterilen vazife ve salahiyetlerini devamlı bir nezaret ve murakabeye tabi tutmak,

V - Hayvanların sureti muhafaza ve sevki idaresine ve geçeceği yolların tayinine; tarla, bağ ve bahçe sınırlarının belli edilmesini veya bu yerlerin korunmasını temin için mahallince yapılması mümkün ve mutad olan manialar konmasına; tarla yolları, su arkları ve sinir hendeklerinin set ve bentlerin evsaf ve sureti muhafazalarına mütedair tedbirlerin tesbitine dair koruma ve ihtiyar meclisleri tarafından yapılan teklifleri tetkik ile karara bağlamak ve bu kanunda gösterilen diğer işleri görmek,

VI - İkinci maddenin ikinci fıkrasında yazılı saha hudutlarını tayin ve tesbit etmek.

Murakabe heyeti lüzum gördüğü hallerde bu sahanin hudutlarini degistirebilecegi gibi, yakınlık ve çiftçilik münasebetleri veya korumada kolaylık gibi mülahazalara binaen bu kanunun tatbiki bakımından mezkûr sahanin bazı parçalarını veya tamamını en uygun gördüğü köye bağliyabilir.

I, III ve V sayılı bentlerde yazılı muamelelerin bir ay zarfında neticelen-dirilmesi mecburidir. Koruma bedeli tarifelerinin tetkikatında (15) inci maddeye tevfi kan yapılan itirazlar da nazara alınır.

İhtiyar veya koruma meclisleri veya bunlardan biri ile diğeri arasında te-kevvün eden ihtilafları, her ikisinin tabi bulunduğu murakabe heyeti, ayrı ayrı murakabe heyetine tabi iseler bunlardan en yakın olanı kati olarak hal ve fasle der.

Madde 9 - Murakabe heyeti ile koruma ihtiyar meclisleri azalarına bu kanuna tevfi kan yapılacak hizmet ve muamelelerden dolayı koruma sandigından hiç bir ücret ve masraf verilemez.

Uzak mesafeler için nakil vasıtası ücretiyle ehli vukufun zaruri masrafları koruma sandigından verilir. Bu masraflar zarar yapandan alınarak sandığa iade olunur. Şikayetçinin iddiası sabit olmazsa yapılan masraflar kendisine ödettirilir.

Madde 10 - Bu kanunda yazılı istisnalar dışında koruma ve ihtiyar meclislerinin bu kanun hükümlerine tevfi kan verecekleri kararlar aleyhine alakalılar tarafından kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren on gün zarfında murakabe heyetine müracaat ve itiraz olunabilir. Müddeti zarfında aleyhine itiraz edilmeyen kararlar katilesir. Bu suretle katilesen veya (murakabe heyetlerince itiraz üzerine verilen kararlar aleyhine hiç bir kanun yoluna müracaat olunamaz) (1) ve bunlar derhal icra olunur.

Madde 11 - Murakabe heyetiyle koruma ve ihtiyar meclislerinin muamelat ve mesaisi vali veya onun tanzif edeceği kimseler tarafından devamlı surette tef-tis edilir.

Bu tef-tis doğrudan doğruya Ziraat veya Dahiliye Vekaletlerince tensib edil-en memurlar vasıtasıyla de yaptırılabilir. Bundan başka valiler bu kanunun iyi işlemlerini murakabe ve kanunun tatbikatındaki hataların islahını murakabe heyetinden talep ederler.

Madde 12 - Bekçilerin vazifeleri şunlardır:

I - Çiftçi mallarını korumak,

II - Çiftçi mallarına zarar ıras edildiği hallerde 24 üncü maddede gösteri-len muameleleri ve bu kanunda yazılı diğeri vazifeleri ifa etmek.

Madde 13 - Bekçilerin bu kanunda yazılı vazifelerden gayri işlerde istih-damları veya kısa bir zaman için dahi olsa kendi mintakaları haricine gönderil-meleri yasaktır.

Bunlar ancak umumi emniyet ve asayisin ve su baskını, zelzele ve yangın gibi umumi afetlerin zaruri kıldığı fevkalade ahvalde bağli bulundukları yerin en büyük mülkiye amirinin veya muhtarın izniyle kendi mintakaları veya yukarıda gösterilen vazifeleri haricinde muvakkat olarak istihdam edilebilirler.

Su kadar ki mali ve zirai durumları bir bekçiden ayrı olarak köy korucusu tutmaga kudreti olmadığı murakabe heyetince yapılan tetkikat neticesinde tahak-kuk eden köylerde köy korucularına ait vazifeler bu bekçiye gördürülür.

(1) Parantez içindeki hüküm, Anayasa Mahkemesinin 15/11/1963 tarih ve E. 1963/97, K. 1963/272 sayılı kararı ile iptal edilmistir.

Madde 14 - Bekçilere Köy Kanununun 80 ve 81 inci maddelerine tevfikan verilecek cezalardan baska üç günden az ve on besgünden çok olmamak üzere ücret kesmek ve isten çıkarmak cezaları da tatbik olunabilir.

Cezanın tayininde Köy Kanununda yazılı tertibe riayet mecburiyeti yoktur.

Verilen ceza derhal infaz olunur. Bunlardan yalnız isten çıkarma kararına karşı murakabe heyetine itiraz olunabilir. İsten çıkarılan bekçi bir sene geçmeden yeniden vazifeye alınamaz.

Madde 15 - Koruma tarifeleri her sene koruma ve ihtiyar meclisleri tarafından mahallin örf ve adeti ile iktisadi vaziyetine ve taallük ettiği arazinin verimine, mahsulün nevine veya hayvan cinsine göre tanzim olunur.

Bu tarifeler murakabe heyetine gönderilmekle beraber aynı zamanda köy veya kasabanın münasip mahallerine de talik olunur. Alakadarlar talikten itibaren on gün zarfında koruma veya ihtiyar meclisleri vasıtasıyla veya doğrudan doğruya murakabe heyetine itiraz edebilirler. Tarifeler murakabe heyetinin tasdikıyla katilesir.

Koruma bedelleri her mahallin istihsal vaziyetlerine göre tesbit olunacak en müsait zamanda ve Tahsili Emval Kanununa göre tahsil olunur. Ancak Tahsilat Komisyonunun vazifeleri koruma ve ihtiyar meclisleri, tahsildarin gördüğü işler koruma heyeti reisnin veya muhtarın tensip edeceği kimse tarafından ifa olunur.

Koruma tarifesi bir senelik bekçi ücretlerinden baska pesin olarak ödenecek zarar ve ziyanlarla masraf karşılığı olarak bekçi ücretlerine yüzde 30 u geçmemek üzere yapılacak bir ilaveyi karşılayabilecek şekilde tanzim olunur.

Madde 16 - Köy sınırları veya ikinci maddenin ikinci fıkrasında yazılı saha içindeki ekilmiş arazi ile bağ, bahçe veya ağaçlıklara fiilen tasarruf etmekte olanlardan ve gelip geçici olmayan ve kendi hayvanlarını idare edecek kadar sahsına ait veya icarla merası bulunmayan sürü sahiplerinden 15 inci maddede gösterilen tarifede yazılı senelik koruma parası veya bunun mukabili olan mahsul veya mal alınır. Koruma parasına tabi olanların bunun miktarı hakkında kendilerine veya ikametgahlarına yapılacak tebligden itibaren on gün zarfında murakabe heyetine itiraz hakları vardır.

Madde 17 - Bu kanun hükümlerine tevfikan tahsil olunan para cezaları koruma sandığına irat kaydolunur.

Madde 18 - Her koruma ve ihtiyar meclisi nezdinde 16 ve 17 nci maddelerde yazılı gelirlerden bir koruma sandığı teskil olunur. Bekçi ücretlerinden baska zarar ve ziyan mukabili olarak tahsil edilmiş olan miktar, pesin olarak ödenen zararlar dolayısıyla tükendiği veya zararın ödenmesine kafi gelmediği takdirde sandık mevcudu tarifede yazılı esaslar dairesinde mükelleflerden yapılacak tahsilatla tamamlanır. Bu suretle yapılacak tahsilatta zarar ve ziyan karşılığı olarak 15 inci maddenin son fıkrasına göre tesbit edilmiş olan nisbet daima muhafaza olunur.

Madde 19 - 8 inci maddenin ikinci fıkrasında yazılı köylerde köy bütçesindeki korucu ücreti koruma sandığına yatırılır. Bu kanunun tatbiki dolayısıyla hasıl olacak vaziyete göre köy korucularının adedi ihtiyaç nisbetinde azaltılabilir. Bu suretle azaltılan koruculara ait ücret köy bütçesinden koruma sandığına devrolunur.

Madde 20 - Mezruat arasında basibos yakalanıp da on bes gün içinde sahipleri tarafından alınmayan hayvanlar koruma ve ihtiyar meclisi tarafından münasip görülecek bir pazar yerinde müzayede ile satılır ve keyfiyet bir zabıt ile tesbit olunur. Müzayedede 2490 sayılı kanun hükümleri tatbik olunmaz. Sahibi malûm olmayan hayvanlar için her yerin örf ve adetine göre ilan yapılır.

Bu hayvanlar için sarfedilen iase ve muhafaza masraflariyle yapılacak diger masraflar satis bedelinden tenzil olunduktan sonra bakiyesi bir sene müddetle emaneten saklanır.Satis bedeli bu müddet içinde müracaat edilip alınmadigi takdirde koruma sandigina irat kaydolunur.

Madde 21 -Koruma sandigindaki paraların sarfedilebilecegi yerler sunlardır:

I - Bekçilerin ücretleri,

II - 29 uncu maddeye göre ödenecek zararlar,

III -Her mahallin hususiyet ve ihtiyaclarina göre koruma ve ihtiyar meclisleri tarafından bu kanunun tesbit ettigi hizmetlerin ifasi için yapılacak zaruri masraflar. Bu masraflarin senelik yekünü hiç bir halde bekçi ücretleri yekününün yüzde onunu tecavüz edemez.

Madde 22 - Korunma sandiginin mevcudu Devlet mali hükmündedir. Korunma gelirleri ve korunma sandigindaki paraya haciz konamaz. Korunma sandigi gelirinin cibayet ve sandik mevcudunun sarf sureti ve her sene sonunda hesapların nasıl kapatilacagi Ziraat Vekaletince tesbit olunur.

Madde 23 - Bu kanun ile vazifedar olanların vazifeleri dolayisile isledikleri suçlara Ceza Kanununun memurlar hakkındaki hükümleri tatbik olunur.

Bu gibilerin ifa ettikleri vazifeden dolayı kendilerine karsi islenen suçlar memurlar aleyhine islenmiş sayilir.

Madde 24 -Birinci maddede yazili çiftçi mallarina bir zarar vukuunda bekçiler fiilin devamina mani olacak tedbirleri almakla beraber husule gelen zararın tesbitine yarayacak delilleri toplayarak keyfiyeti koruma veya ihtiyar meclisine bildirmek mecburiyetindedirler. Imkan bulunan hallerde bir zabıt varakasi da tutulur.

Madde 25 - Korunma veya ihtiyar meclisinin seçecegi vukuf ehli fiili haber veren bekçi ile birlikte en geç yirmi dört saat zarfinda vaka mahalline giderek zararın miktarını ve hangi sartlar altında yapıldığını tahmin ve tesbit ve bunu bir zabıt varakasiyle tevsik eder. Mühim islerde vukuf heyetine koruma veya ihtiyar meclisi azasından bir veya bir kaç katilir.

Tutulacak zabıt varakalari ve ise mütaallik evrak derhal koruma veya ihtiyar meclisine tevdi olunur.

Zarar ve ziyanın tesbitine taallük eden tetkikler Köy Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Madde 26 - Birinci maddede yazili çiftçi mallarina iras edilen ve miktarı elli lirayı geçmiyen zararların tazminine mütaallik isleri koruma ve ihtiyar meclisleri Köy Kanunundaki usule göre tetkik ve hallederek bir karara bağlar.

Tazminat talebinin reddine ve yirmi liraya kadar olan kararlara karsi bes gün içinde sulh hakimine itiraz edilebilir. Su kadar ki, zararı yapan tarafından vukubulan itirazlarda tazminine karar verilen paranın koruma sandigina aynı müddet içinde depo edilmesi sarttır. Bu fıkraya taallük eden islerde mahkeme, tetkikatini evrak üzerinde icra ve itiraz olunan kararı tadil veya tasdik suretiyle isi bir hafta içinde intaç eder. Maddi hata vukuu veya sahtelik iddiası halinde mahkeme, lüzum görürse durusma yapabilir.

Yirmi liradan yukari olan tazmin kararlarına karsi alakalılar,yukariki fıkra yazili depo sarti olmaksizin bes gün içinde sulh hakimine itiraz edebilir. Bu fıkraya göre yapılan itirazların tetkiki umumi hükümlere göre yapılır.

İtirazlar mahkemeye veya koruma ve ihtiyar meclislerine de yapılabilir.

Meclisler itiraz evrakını derhal salahiyyetli mahkemeye gönderir ve muterize bedava bir ilmühaber verir.

Koruma ve ihtiyar meclislerinin itiraz olunmıyan kararları ile sulh hakimlerinin itiraz üzerine verecekleri kararlar kati olup bunlar aleyhine hiç bir kanun yoluna bas vurulmaz.

Madde 27 - Yukarıdaki maddede yazılı zarar tazminine taallük eden işlere bakılması alakalıların talep ve şikayetine bağlı değildir.

Zarar görenin feragati tahkikati durdurmaz ve karar altına alınan meblağ tahsil edilerek sandığa irat kaydolunur.

Su kadar ki koruma veya ihtiyar meclisinin tasvip edeceği tazminat alakalıya ödendiği takdirde tahkikata devam edilmez.

Madde 28 - Koruma ve ihtiyar meclisince verilen kararlardan 20 liraya kadar olanları Köy Kanununun 66 nci maddesinde yazılı usule tevfikân icra olunur. Su kadar ki paranın ödenmesi için yapılan ihbarın müddeti 8 gündür.

İdare amirleri bu husustaki salahiyyetlerini koruma veya ihtiyar meclisleri vasıtasıyla kullanabilirler.

Madde 29 -Zararın faili malûm olmadığı hallerde koruma veya ihtiyar meclislerince tesbit olunan zararın dörtte üçü koruma sandığından zarar görene ödenir. Bilahare fail taayyün ederse zararın tamamı kendisine ödettirilir ve sandığın tediye etmiş olduğu mebalığın mahsusu yapılarak geri kalan zarar görene verilir.

Sandıktan pesin ödenen miktar hiç bir halde 20 lirayı geçemez. Zararın herhangi bir maksatla mal sahibi tarafından yapıldığı tahakkuk ederse sandıktan ödenmiş olan paranın iki misli masrafiyle beraber koruma veya ihtiyar meclisi kararıyla kendisinden tahsil olunarak sandığa irat kaydolunur.

Madde 30 - Zararı husule getiren hayvanlardan zarar mahallinde görülenler bekçiler tarafından yakalanarak zarar ödeninceye kadar muhafaza edilir.

Bu suretle yakalanan hayvanlar koruma ve ihtiyar meclislerinin karar ve icra hususunda haiz oldukları salahiyyet mahfuz kalmak şartıyla tazmin edilecek zararlara karşı teminat hükmündedir.

Su kadar ki hayvan sahibi koruma veya ihtiyar meclislerinin ikinci fıkra hükümleri dahilinde takdir edeceği miktarı aynen veya nakten teminat olarak yatırır veya bu heyetlerin kabul edeceği bir müteselsil kefil gösterirse hayvanları geri alabilir.

Madde 31 - Murakabe heyetlerinin 8 inci maddenin besinci bendine tevfikân ittihaz edecekleri tedbirlere aykiri harekette bulunanlardan koruma veya ihtiyar meclislerince bir liradan bes liraya kadar hafif para cezası alınır.

Bu cezaya tebliği tarihinden on gün zarfında murakabe heyetine itiraz olunabilir.

Koruma veya ihtiyar meclisi, mahallin adet ve teamülü hilafına basibos bırakılan hayvanların beheri için sahiplerinden bes kurustan elli kurusa kadar alacağı parayı sandığa irat kaydeder. Bu husustaki kararlar katidir.

Madde 32 - Bekçiler silahlidirlar. Silah ve cephaneleri Devlet tarafından temin edilir. Kiyafet ve silahlarının cinsi Dahiliye Vekaleti tarafından tayin olunur.

Madde 33 - Bekçiler, Köy Kanununun 77 nci maddesinde yazili hallerde silah kullanmaga salahiyetlidirler.

Madde 34 - Toplu olarak 100 hektar ve daha fazla arazi isletenler hususi bekçi kullandıkları takdirde koruma parasi vermiyecekleri gibi koruma sandigindan da hiç tazminat alamazlar.

Sehir ve kasaba civarindaki ve köylerdeki sebze, çiçek, meyve ve dut bahçeleriyle fidanliklarının hususi bekçi tutmak sartiyle koruma parasini vermek mecburiyetinden istisnasina karar vermege koruma veya ihtiyar meclisleri salahiyetlidir. Alakalılar on gün zarfında bu karara karsi murakabe heyetine itiraz edebilirler. Bu gibiler koruma sandigindan hiç bir tazminat alamazlar.

Hususi bekçiler bu kanundaki bekçilere verilen salahiyeti haiz degildirler.

Madde 35 - Bu kanun hükümlerine tevfikan yapılacak müracaat ve her türlü tetkik ve muamelelerden hiç bir resim ve harç alınmaz.

Madde 36 - 20 Temmuz 1330 tarihli Kir Bekçileri Kanununun bu kanuna uymayan hükümleriyle Köy Kanununun 54 ve 55 inci maddeleri ilga edilmistir.

Madde 37 - Bu kanun nesri tarihinden muteberdir.

Madde 38 - Bu kanun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.

4081 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Kanun No.	Yürürlüğe	
	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	giriş tarihi
5856	--	16/1/1952